

Jane Jeginds tale ved høring i Folketingets Kulturdvalg om armslængdeprincippet

v. Jane Jegind (V), rådmand og medl. af byrådet i Odense Kommune. Folketinget den 22. februar 2017.

Tak for invitationen

- Tak for invitationen til at komme og tale her i dag.
- Jeg er glad for, at der også bliver sat fokus på kommunernes stemme i dag.
- Derfor ændrer vi nu perspektivet en smule og tager afsæt i den virkelighed, som rigtigt mange af os ser til hverdag ude i kommunerne.
- For kommunerne bruger samlet set mere end 10 mia. kr. på kunst, kultur, foreningsliv og idræt. Så det er en stor del af de penge, vi investerer i kultur- og idrætsliv i Danmark.
- Jeg hedder Jane Jegind og i det daglige er jeg rådmand i Odense. Det vil sige en slags borgmester for by- og kulturudviklingen i Odense. Og så sidder jeg i KL's Børne- og Kulturdvalg.
- Som Odense rådmand vil jeg også gerne sige, at vi i Odense Kommune arbejder med forskellige armslængde-udvalg. Vi har i Odense både et musikudvalg og et billedkunstråd.
- Jeg står gerne på mål for, hvordan armslængden gør en forskel til den gode side i Odense.
- Men jeg kommer ikke her i dag og siger, at alle kommuner burde gøre ligesom Odense Kommune.

Den lokale forankring af kunsten i kommunerne er afgørende

- For kommunerne er forskellige, og vi har brug for at kunne forankre arbejdet med kunsten lokalt og efter de lokale forhold. Og der er stor forskel.
- Det gælder også i forhold til armslængde.
- Kunsten vil tabe, hvis der bliver udstukket tvungne standard-formler for armslængde, således at alle skal have, eller ingen må have armslængde-udvalg.
- Så derfor er mit overordnede budskab til Folketinget og kulturministeren her i dag:
- Giv gerne mulighederne for indflette armslængde i den lokalt forankrede kunst, men kom ikke med påbud. Eller med definitioner og løftede pegefingre på, hvordan det udmøntes.
- Ideer og inspiration er altid velkomne. For vi kan altid blive bedre i kommunerne i vores måde at gøre tingene på.

Kommunerne arbejder med kunsten i en helhed

- Kommunerne er optaget af at gøre kunsten og kulturen nærværende i borgernes hverdag.
- Det er jo det, kunsten er der for. Så vores borgere kan blive inspirerede og udfordrede, blive klogere og få oplevelser. Sådan at vi alle sammen bringes videre.
- Det gør vi ved at arbejde med kunsten og kulturen i en kommunal helhed, hvor vi udnytter de lokale muligheder.
- Vi gør meget for at udnytte potentialet i vores lokale foreningsliv og de frivillige kræfter og ildsjæle, som vi alle sammen har.

- Vi udnytter fx potentialet i vores lokale faciliteter inde og ude og offentlige rum som kulturinstitutioner, biblioteker, forsamlingshuse, skoler, plejecentre, frivillighedscentre, sognegårde eller lignende.
- Disse forhold giver os unik mulighed for at sætte tingene ind i en helhed og ikke mindst gøre os opmærksomme på, at kunsten og kulturen skal ud til alle.
- Således at vi fanger alle grupper og ikke kun dem, der på forhånd er interesserede i at opleve kunsten og kulturen.
- Men at arbejde i en kommunal helhed betyder også at afveje hensyn af mod hinanden og udnytte synergi på tværs.
- Det kunne fx gælde vores fælles fokus på Danmark i Balance. Her kan være behov for at armslængde kan gå hånd i hånd med borgerinddragelse og demokratiorganer i mindre landsbysamfund og bydele.
- I mange af de mindre samfund har vi nogle borgere, som trækker et stort læs. De gør en indsats i alt fra idrætsforeningen og landsbyens musikudvalg til forskønnelse af byen og strandoprydning.
- Og vi har brug for de her mennesker. Vi har brug for at vise dem, at vi har respekt for deres indsats. Og at vi godt ved, at vi ikke ville få den samme kunst og kultur ude i hverdagen, hvis ikke de var der.
- På den anden side kan jeg også fortælle om, hvordan vi i andre sammenhænge har behov for at se på tværs af tingene.
- Det gælder fx når vi har behov for at se amatørkunst og professionel kunst i en helhed. Mellem eksempelvis amatørmusik og professionel musik.
- Vi har en forpligtelse til at huske den kommende generation af kunstnere. Hvordan kan vi også her få det spirende miljø koblet, og hvordan kan vi få de professionelle til at give ny inspiration til amatørkunsten?
- Jeg skal derfor opfordre Folketinget og ministeren til at være opmærksomme på, hvorledes kommunernes hensyn til helhed og til Danmark i balance bør være foreneligt med og respekteret i kunsten, i statens regler, i kunststøtteordninger mv.
- Kunsten og kulturen skal ud i hele landet.

Kommunalpolitikere og armslængdeorganer – to grupper af kommuner og holdninger til armslængdeorganer

- Lad mig give et par synspunkter på vores erfaringer med armslængde.
- Det er som nævnt ikke muligt at påstå, at alle kommuner er enige om én rigtig vej.
- Men det vi ønsker os, det er, at vi får den størst mulige frihed.
- Der er to hovedgrupper, når vi kigger ud i kommunerne i forhold til armslængde-udvalg. Dem der har og dem der ikke har.

Kommunegruppe I: Dem, der ikke har armslængde-udvalg

- Lad mig starte med at skitsere dem, der ikke har nedsat armslængde-udvalg.

- De har afvejet fordele og ulemper over for hinanden, og de er kommet frem til, at ulemperne er større end fordelene.
- Der er tre begrundelser.
- Den første begrundelse går på, at vi har en del kommunalpolitikere, der selv ønsker at have den direkte og tætte kontakt med kunstens aktører.
- De fortæller, hvordan det giver dem vigtig indsigt og giver dem energi og engagement at være med i kunstfaglige drøftelser.
- Det kan jeg sagtens sætte mig ind i. For selvom vi har armslængde-udvalg i Odense, så har vi også nogen, der ikke er. Vi har fx en kulturpulje, som politikerne direkte udmønter.
- Her vil jeg fortælle, at der mange steder er god tradition for et fokus på mangfoldighed og stor variation, uden at det bliver til politiske slagsmål.
- Politikere kan sagtens stemme for noget, som de måske ikke selv ville have derhjemme i respekt for den kunstfaglige indstilling fra forvaltningen.
- Nogle gange er det faktisk sundt med en kunstdebat om hvorfor og hvorfor ikke. Det sætter fokus på, at kunst betyder noget for os i hverdagen.
- Den anden begrundelse handler om dem, der siger, at deres midler er for begrænsede til at lave armslængde-udvalg. Så vil der gå for meget bureaukrati i det hele.
- Den sidste begrundelse er, at der er så forholdsvis få kunstnere i lokalområdet, at hvis man lavede et armslængdeudvalg, ville det være svært at finde nogen, der kunne søge den pulje, fordi de fleste af disse kunstnere vil sidde i selve komitéen.

Kommunegruppe II: Dem med armslængde-udvalg

- Den anden gruppe af kommuner er de kommuner, som har et eller flere armslængde-udvalg.
- Odense kommune er én af de kommuner.
- I Odense har vi et musikudvalg og et billedkunstråd.
- Og lad mig i den forbindelse slå fast, at det ikke betyder, at vi har parkeret vores beslutningskraft ude i armslængde-udvalgene, og at det så slet ikke er noget, vi drøfter med vores borgere.
- Som politikere fastlægger vi rammerne for vores armslængde-udvalg. Og vi er politikere, fordi vi mener noget.
- Vi har fokus på at sikre høj faglighed og kvalitet i uddelingen af kulturmidler.
- Og det er en force at have høj ekspertise og stort lokalt kendskab i de armslængde-udvalg, vi har nedsat. For udvalgene skal også kende hele kommunen.
- Vi oprettede musikudvalget tilbage i 80'erne.
- Det består af 7 musikkyndige medlemmer som til dagligt alle sammen arbejder med musik. Og de får lov til at forvalte vores musikpulje.
- Vores billedkunstråd etablerede vi i 2010.
- Billedkunstrådet rådgiver os i forhold til den kunstneriske udsmykning af alle vores anlægsprojekter.
- Vi har afsat 1% af vores anlæg til kunstnerisk udsmykning.
- Det er vigtigt for at sikre synlighed og tilstedeværelse af vores bygninger, der skal nå ud til alle borgere, at vi signalerer, at kunst og kultur også er en del af det at bygge.

- For os gælder det, at medlemmerne skal kunne vide, hvad der rører sig lokalt. På den baggrund har vi givet dem beslutningsmagten.

Signal til Folketing og kulturminister

- Min erfaring siger mig klart, at forudsætningen for velfungerende udvalg er, at de består af de rette faglige kompetencer og har stort kendskab til lokale forhold.
- Det mener jeg må være målet både lokalt såvel som nationalt.
- Som repræsentant for kommunerne vil jeg gerne opfordre til, at statens armslængde-udvalg har øje og respekt for, at kvalitet ikke er det samme alle steder.
- Jeg hører af og til nogen stille spørgsmålstegn ved, om der er tilstrækkeligt lokalt kendskab i de statslige armslængde-udvalg.
- Jeg hører også af og til nogen udtrykke behersket tillid til de statslige armslængde-organer.
- Jeg ved godt, at det er svært at gøre alle tilfredse, men jeg tillader mig alligevel at anslå den ambition, at udvalgene kan varetage hele landets interesser. Og har øje for alle de forskellige kommunale og regionale kvaliteter.
- Derfor vil jeg gerne understrege, at sammensætningen af de nationale armslængde-udvalg er enorm vigtig. Hele landet skal være repræsenteret, så vi kommunalt kan se, at der er fokus på hele landet.
- En ambition om forenkling og mindre bureaukrati er noget vi konstant arbejder med ude i kommunerne.
- Lad mig med gentage mit budskab om, at der er behov for respekt for den lokale forankring af kulturen og kunsten.
- Det vil være en fejl at kræve, at alle kommuner skal arbejde med armslængde-udvalg, eller at alle kommuner ikke skal have dem.
- Vi vil gerne have frihed under ansvar. Så skal vi nok sammen med vores kunstnere, kulturliv og borgere udvise, at vi godt kan få kunsten til at blomstre og leve lokalt.

Afslutning

- Det gælder for enhver kommune om at have et godt formelt og uformelt samspil med såvel lokale som statslige og mellemkommunale parter, men også med vores aktører og borgere.
- For vi ved godt, at dette samspil gavner os alle sammen.
- Og vi ved, at vi alle bliver dygtigere af at kende og forstå hinanden bedst muligt.
- Derfor er dialog – og det, at politikerne engagerer sig – sundt. For det viser, at vi lokalt har politikere, der går op i kultur som et grundlæggende vilkår for vores samfund.
- Jeg vil gerne slutte med at sige, at vi gerne vil fortsætte diskussionen i KL's Børne- og Kulturudvalg.
- Akkurat som vi også meget gerne inviterer ministeren til møde om det her emne.
- Jeg vil glæde mig til debatten.
- Tak for ordet.